

Het beeld van de wereld

BART EECKHOUT

Het is, nu al, hét beeld van deze Olympische Spelen. Twee vrouwelijke beachvolleyballers strijden om een bal. Aan de ene kant een dame met sluier, lange mouwen en lange broek, aan de andere kant een dame in bikinitopje en minuscuul slipje.

Je zou in deze sportfoto een metafoor kunnen lezen van de befaamde 'botsing der beschavingen': de 'orthodoxe' Arabische wereld versus het 'vrije' Westen. De vraag is evenwel of er wel gebotst wordt. Evengoed kun je er juist een metafoor in zien van superdiversiteit, die ondanks alle conflicten toch de realiteit is.

Is de toelating voor vrouwen uit, in dit geval, Egypte, om te sporten in verhullende kledij een aantasting van 'onze' universele waarden van gelijkheid en vrijheid? Interessante kwestie. Als die toelating er niet was geweest, dan zouden deze dames nu thuis binnen zitten. Zou dat beter zijn voor hun emancipatie? Dit is een standpunt met veel vraagtekens. Omdat dit beeld meer vragen oproept dan dat het antwoorden geeft.

Want er is ook die dame aan de andere kant van het net. Damesbeachvolleybal is in sneltempo een van de populairste en meest bekeken olympische sporten geworden. Niet flauw doen, daar is één bijzondere reden voor: de sport is een excuus voor mannen om ongegeneerd te kijken naar springende dameslijven in bikini. Wat zegt dat over de gelijkwaardigheid van vrouwen in onze cultuur? Het is nog maar goed tien jaar geleden dat de toenmalige grote baas van het wereldvoetbal, de autocraat Sepp Blatter, meende dat ook vrouwelijke voetballers korte rokjes of broekjes behoeften, ter wille van de kijkcijfers.

Met die bikiniplicht hebben de dames zelf overigens meestal geen probleem. Ze beschouwen de

strakke kledij als werkplunje dat ze uit vrije keus dragen. Maar dat zeggen de dames aan de overkant van het net evengoed. Ook zij noemen het dragen van verhullende kledij een vrije beslissing. Als we de enen op hun woord geloven, moeten we dat bij de anderen ook doen.

Zo komen we bij een van de lastigste kwesties uit onze samenleving - de plek van godsdienst in de publieke ruimte, vaak samengevat in de hoofddoekwestie bij moslima's. In het straatbeeld lijkt de hoofddoek, en dus de orthodoxe lezing van de godsdienst die dat vraagt, prominenter te worden. Vanuit seculier perspectief is dat een ontwikkeling die zorgen mag baren.

Maar moet je de hoofddoekdracht daarom verbieden of inperken? Of moet je in naam van de vrijheid, die wij terecht hoog achten, vrouwen toch de vrije keuze laten om, net als mannen, zich te kleden zoals zij het, om gelijk welke privéredenen, goed achten?

Deze krant beantwoordt die laatste vraag positief. Maar met begrip en oor voor wie anders oordeelt. Alle vragen die de beachvolleybalfoto oproept, zijn een bevestiging van de nood aan nuance en openheid in dit debat.

Enige wat ik zie, is pure passie

Hanan Challouki (24) is communicatiestrategist van opleiding, mede-oprichter van het online platform Mvslim.com en partner bij communicatiebureau Allyens.

HANAN CHALLOUKI

Eén beeld dat duizenden reacties uitlokt. Iedereen heeft een mening over de foto waarin twee vrouwen het tegen elkaar opnemen tijdens een wedstrijd beachvolleybal op de Olympische Spelen in Rio. Een foto waar bekrompen geesten niet genoeg van krijgen.

De reacties op sociale media waren verdeeld (zoals ze dat altijd zijn) en velen zagen er meteen het symbool in van de zogenaamde clash of civilizations. Het leken wel twee uitersten tegenover elkaar, de Arabische wereld versus het Westen, de bedekte vrouw versus de halfnaakte. En sommigen gaan nog wat verder in hun interpretatie en noemden het meteen een contrast tussen de onderdrukte en de vrije vrouw. Wat ik echter zeg, kan ik alleen beschrijven als pure passie. Want terwijl iedereen kijkt naar hun kleding, vergeten ze hun gezichten en missen ze de geweldige uitdrukking die de twee topatletes delen. Rode wangen en een gezicht dat doorzettingsvermogen, kracht en

overtuiging uitstraalt, vergezeld door uitgestrekte armen die allebei grijpen naar de overwinning. Deze vrouwen bevonden zich in het heetst van de strijd en het enige waar Vlaanderen zich mee bezighoudt, is wat ze dragen.

Hypocriete weegschaal

Ondertussen vertegenwoordigt niemand minder dan sabelschermster Ibtihaj Muhammad de Verenigde Staten op de Olympische Spelen. Het is niet alleen haar eerste olympische deelname, maar ze schrijft ook meteen geschiedenis als de eerste Amerikaanse atlete die een hoofddoek draagt tijdens een olympisch toernooi.

Haar deelname is niet alleen voor de Amerikaanse moslimgemeenschap, maar ook voor de rest van de bevolking iets om trots op te zijn en iets wat al maanden gevierd wordt. Een uitnodiging bij president Obama, Ellen DeGeneres en Stephen Colbert zijn slechts enkele van deze hoogtepunten. Wij kunnen in België niet eens een foto van een vrouw met een hoofddoek publiceren of er komt een lading racistische reacties op af. Vraag het maar aan de redactie van Knack, zij probeerden dit een tijdje geleden al met een omslagfoto van een joggende hijabi bij een artikel over sport.

Sport brengt mensen bij elkaar van verschillende culturen, religies en samenlevingen. Een symbool van verdeeldheid zoeken, is niet alleen overbodig, maar ook respectloos tegenover de atletes die het beste van zichzelf geven en ongetwijfeld liever een discussie willen lezen over hun sportprestaties dan hun kledij. Hetzelfde voor actrices die nog altijd 'Who are you wearing?' moeten beantwoorden.

Buiten een passie voor sport delen

deze vrouwen namelijk nog iets dat elke samenleving langs alle kanten vergiftigt: een vatbaarheid voor seksisme. In plaats van het zoveelste hoofddoekendebat wordt het tijd dat we beginnen spreken over de hypocriete weegschaal waarmee we vrouwenrechten balanceren. Het feit dat vrouwen nog steeds gereduceerd worden tot wat ze al dan niet dragen lijkt mij alleszins een teken dat er ook in België nog veel werk aan de winkel is.

Onrustwekkende boodschap

De Belgisch-Iraanse Darya Safai (41) is oprichtster van de actiegroep Let Iranian Women enter their stadiums en auteur van Lopen tegen de wind.

DARYA SAFAI

Deze foto maakt mij niet gelukkig. Sommigen vinden het een mooi symbool van diversiteit en het bewijs dat culturen harmonieus kunnen samenleven. Anderen leggen er de nadruk op dat je moslimvrouwen zo de kans geeft om mee te doen aan internationale wedstrijden. Ik zie dat niet zo rooskleurig.

Wie gelooft in het dragen van de hidjab, gelooft in de sharia. Het is niet zomaar een kledingstuk maar het uiterlijke kenmerk van de discriminatie van vrouwen, die een van de pilaren vormt van het islamitisch gedachtegoed. Op basis van de sharia worden vrouwen rechten ontnomen. Alleen bij hoge uitzondering hebben ze het recht om te scheiden, de voogdij gaat altijd naar de man en de getuigenis van een vrouw is maar half zoveel waard.

Dat is de boodschap die je brengt als je een hidjab draagt. Wie dat niet durft te erkennen en verwijst naar de vrije keuze, zou onbewust wel eens een lelijke vorm van discriminatie kunnen propageren. Je gaat ergens toch mee in het

denken van de sharia, die toelaat dat afvalligen vermoord worden.

Het is geen toeval dat ayatollah Khamenei via Twitter al positief reageerde op sportvrouwen met hidjab: "Iraanse moslimvrouwen hebben bewezen dat je een bescheiden, gesluierde vrouw kunt zijn, en toch kunt schitteren." Wie het dragen van de hidjab aanmoedigt in de sport, bevindt zich in fijn gezelschap.

Maar als die vrouwen er nu zelf voor kiezen, moeten we die 'vrije keuze' dan niet respecteren? Vrije keuze door indoctrinatie is geen vrije keuze. De meeste vrouwen hebben als kind nooit de kans gekregen om nog maar na te denken over de vrouwonvriendelijke regels die ze een leven lang moeten verduren. Ze hebben angst om naar de hel gaan, angst dat ze geen goede vrouw zullen zijn, angst voor afwijzing door de familie. Het is allemaal 'de wil van Allah'. In de islam moet je niet denken, maar gehoorzamen.

Vergeet ook niet dat moslimvrouwen worden beschouwd als eigendom van de man. Een vrouw die zich niet bedekt, maakt haar man en familie te schande. Ze behoort niet langer aan haar eigen man maar aan alle mannen. Het gaat om een zuiver seksistische kijk op vrouwen, die tegelijk de reden is dat vrouwen zich moeten bedekken.

Vrouwen zijn de grootste slachtoffers van de strenge kledingcode in moslimlanden, en de extremistische, discriminerende religie die erachter schuilt. Diversiteit is mooi maar alleen als ze gebaseerd is op fundamentele mensenrechten. Je kunt niet alleen de feesten en het eten van andere culturen omarmen zonder oog te hebben voor de institutionele discriminatie van de vrouwen. De olympische foto is in essentie het

toppunt van cultuurrelativisme, waarbij een verderfelijke systeem vergoelikt wordt onder het mom van verdraagzaamheid. Als in Zuid-Afrika de apartheid nog zou bestaan, zou het land dan mogen meedoen aan de Olympische Spelen? Als een ander land slavernij zou goedkeuren, zouden we dat dan ook relativeren?